

Morfina teatral

Gerard Guerra

CASANOVAS, Jordi, *La ruïna*, El Galliner/Teatre, 202, Edicions 62, Barcelona, 2008, 93 pp.

Jordi Casanovas (Vilafranca del Penedès, 1978) és un director i dramaturg, autor d'una no escassa producció teatral, part de la qual roman inèdita, malgrat la seva evident joventut. De les obres que fins ara ha publicat, en destaquen algunes com la trilogia *Hardcore Videogames* (que inclou *Wolfenstein*, *Tetris* i *City/Simcity*) guardonada amb el Premi de la Crítica Serra d'Or al millor text de 2006 i el Premi Revelació de la Crítica de Barcelona 2007; o el text *Beckenbauer*, premi Ciutat d'Alcoi de Teatre de 2005; o, encara, l'obra *Es-tralls*, guardonada amb el premi Eduard Escalante Ciutat de València de 2006. A finals d'aquest passat 2008 va estrenar *La ruïna* a La Villarroel, una de les seves últimes creacions.

La ruïna és una comèdia en un sol acte en què un grup de joves d'entre vint-i-vuit i trenta-cinc anys s'enfronten a les dificultats econòmiques i, d'esquitllentes, professionals en què es troben immersos, les quals acaben desembocant en situacions còmiques. Tot plegat s'emmarca en un context de crisi econòmica i social generalitzada, gairebé com una profecia

catastrofista de la situació econòmica actual.

L'espai escènic que se'ns presenta és una petita sala d'estar d'un pis heretat de l'àvia de la Sílvia, una llicenciada en Filologia que es dedica a l'art conceptual. En Toni, la seva parella, és un comercial infeliç i mediocre que prova de tirar endavant aquesta jove parella recriminant a la Sílvia la seva poca implicació en la resolució dels conflictes generats en el si de la relació. La triada de personatges protagonistes el conclou la Laura, germana de la Sílvia, una noia amb problemes d'addicció a la beguda i als ansiolítics; una *loser* que, amb una actitud adolescent, intenta d'anar contracorrent del món. La resta de personatges (Ricky, Abel, Mari i Carla) són secundaris i tenen una funció purament narrativa en el sí de la història. A més, són poc elaborats: personatges plans dels quals rebem la informació essencial per, diguem-ne, justificar el seu comportament. En general, de fet, tenim la sensació que tots els personatges estan poc treballats i quasi no tenen evolució psicològica: éssers de paper basats en

■ *La ruïna*, de Jordi Casanovas. Guió i direcció: Jordi Casanovas.
 La Villarroel, del 10 de setembre al 19 d'octubre de 2008.
 (La Villarroel.)

una versemblança massa superficial que es presten al flux de situacions còmiques amb manca de matisos d'humanitat.

Aquesta sensació de poca elaboració també sembla clara en la mateixa trama, que presenta sense alteracions temporals una història més aviat insulsa per a tractar un tema que, per la seva extrema actualitat i pel gran abast de les seves característiques, podria haver resultat una magnífica oportunitat de plantejar una bona obra. A tot això, cal afegir-hi unes pinzellades d'esdeveniments fantàstics i sobrenaturals al nostre entendre purament anecdòtics i impertinents (és a dir, que no vénen al cas) que, mig de casualitat i agafant-ho amb pinces, Casanovas

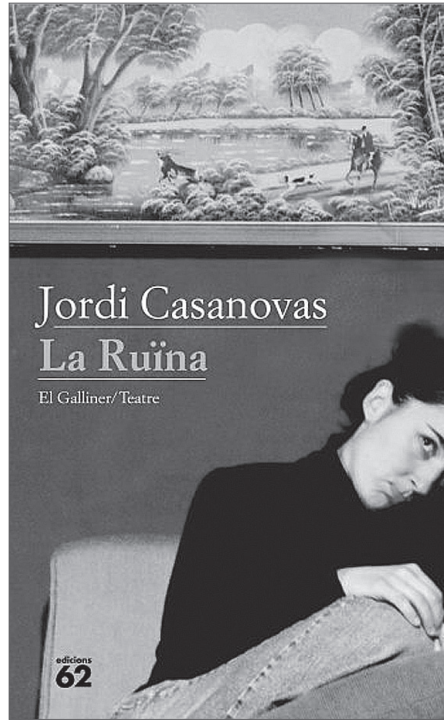
planteja com a última opció de solució, amb totes les característiques de *deus ex machina*, davant els problemes econòmics en què es troben els personatges.

També, és prou significatiu que, partint del supòsit que Casanovas coneix el català amb la profunditat i el rigor necessaris, el domini de l'idioma no resulti en *La ruïna* una característica prou important. Probablement, des de l'estendard de la idea d'escriure de la manera que es parla al carrer i buscant la màxima versemblança (però respecte a què?), *La ruïna* conté un conjunt de solucions lèxiques veritablement estúpides, que l'únic que demostren és una incompetència literària. Resulta necessari usar «bueno», «vale» o tot un

conjunt de mots castellans, obviant-ne la versió catalana? És que només es pot ser gracios usant el castellà, mentre que el català queda relegat a funcions estrictament narratives? L'ús d'aquest registre lingüístic resulta especialment preocupant i alhora prou revelador i simptomàtic, tenint en compte l'estat actual de la llengua catalana. Si més no ens consola pensar que sembla una opció coherent dins la seva posició estètica.

Com diu Francesc Foguet a la introducció d'*Estralls*, «la dramaturgia de Jordi Casanovas beu dels models de la narrativa audiovisual, fusiona gèneres, influències i estètiques molt diverses en una barreja detonant d'inspiració pop i kitsch que, al cap i a la fi, vol *toucher* els espectadors més joves. Amb llenguatges contemporanis i pastitxos variats, les seves obres reflecteixen, per activa o per passiva, les psicopatologies de la joventut actual.» [Bromera, 2007, «Teatre Bromera», 41., p. 34.]

La voluntat de facilitar l'accés dels joves al teatre és una posició no només lícita sinó també admirable i necessària. Fer-ho apel·lant a uns referents culturals post-moderns, bàsicament audiovisuals, compartits per tota la generació dels vuitanta ençà, una generació crescuda i habituada en la liquiditat dels temps que corren, és també, probablement un encert. Ara bé, que per fer-ho s'hagi de realitzar una destil·lació extrema de qualsevol intent de qualitat literària és una conseqüència poc encertada. És cert que a vegades Casanovas escriu de forma compulsiva i espontània, amb la voluntat de dotar de material escènic la companyia Flyhard, però tenim

■ Coberta del llibre de Jordi Casanovas.
(Arxiu Assaig de Teatre.)

la sensació, com en el cas que ens ocupa, que això suposa que les seves obres no siguin sempre peces arrodonides i tinguin aquest aire vodevilesc, més aviat morfina per a les masses. I no creiem que el jovent de la generació dels vuitanta ençà realment busqui en el teatre una funció social que, a desgrat de la voluntat de cada vegada més persones, ja proporcionen alguns programes de televisió.